

MACARİSTAN'DA SİYASAL DÖNÜŞÜMÜN EŞİĞİ: SEÇİM SONUÇLARI, YENİ YÖNETİM VE DIŞ POLİTİKA PERSPEKTİFİ

MESUT ÇAÇA

Macaristan'da 12 Nisan tarihinde gerçekleştirilen genel seçimler, ülkenin son on altı yılına damgasını vuran Viktor Orbán liderliğindeki siyasal yapının sona erdiğini göstermiştir. Rekor katılım oranı ile gerçekleşen seçimlerde, muhalefetin adayı olan Péter Magyar önemli bir zafer elde etmiş ve Macar siyasal sisteminde köklü bir dönüşümün kapısını aralamıştır. Oy sayım süreci devam ederken Orbán'ın rakibini telefonla arayarak yenilgiyi kabul etmesi ve akabinde yaptığı konuşmada "seçim sonucunun açık ve acı verici" olduğunu ifade etmesi, bu dönüşümün siyasal açıdan tartışmasız bir meşruiyet zemini üzerinde gerçekleştiğini ortaya koymaktadır.

Seçim sonuçlarına göre Magyar liderliğindeki Tisza Partisi'nin parlamentoda 138 sandalye kazanarak anayasa değişiklikleri için gerekli üçte iki çoğunluğa ulaşması beklenmektedir. Buna mukabil, Orbán'ın liderliğini yürüttüğü Fidesz Partisi'nin 55 sandalye ile sınırlı kalması, Macaristan'da güç dengelerinin radikal biçimde değiştiğini göstermektedir. Bu tablo, yalnızca bir iktidar değişimini değil, aynı zamanda kurumsal yapının yeniden inşasına yönelik güçlü bir toplumsal talebi de yansıtmaktadır.

Yeni yönetimin en dikkat çekici vaatlerinden biri, başbakanlık görev süresinin iki dönem, yani sekiz yıl ile sınırlandırılmasıdır. Bu düzenlemenin hayata geçirilmesi hâlinde, uzun süreli liderlik modellerinin sistematik biçimde sınırlandırılması söz konusu olacaktır. Bu bağlamda, Orbán'ın yeniden iktidara gelme ihtimali kurumsal olarak minimize edilecek ve Macar siyasal sistemi daha rekabetçi bir çerçeveye taşınacaktır.

Orbán döneminin dış politika yönelimleri, yeni yönetimin karşı karşıya olduğu en kritik miras alanlarından biridir. Özellikle İsrail ile kurulan yakın ilişkiler ve bu çerçevede sergilenen açık destek, Macaristan'ın Avrupa Birliği içerisindeki konumunu farklılaştıran unsurlar arasında yer almıştır. Orbán yönetimi, İsrail yanlısı politikaları ile Batı ittifakı içerisinde ayrışan bir çizgi benimsemiş, bu durum ise hem diplomatik hem de ideolojik tartışmaları beraberinde getirmiştir.

Bunun yanı sıra, Orbán yönetiminin Sırbistan ile geliştirdiği yakın ilişkiler, Balkanlar'daki siyasal denklemi doğrudan etkileyen bir diğer faktör olarak öne çıkmıştır. Macaristan'ın Sırbistan'a yönelik siyasi ve ekonomik desteği, bölgesel dengeler açısından dikkat çekici sonuçlar doğurmuş; özellikle Bosna-Hersek gibi çok katmanlı ve hassas siyasal yapılara sahip ülkelerde dolaylı etkiler yaratmıştır. Bu çerçevede, Orbán döneminin Sırp yanlısı yaklaşımının Balkanlar'daki mevcut kriz dinamiklerine zemin hazırladığı yönündeki değerlendirmeler, yeni yönetimin dış politika tercihleri açısından belirleyici bir tartışma alanı oluşturmaktadır.

Péter Magyar liderliğindeki yeni yönetimin, bu mirası nasıl yöneteceği temel bir analiz konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk beklenti, Macaristan'ın Avrupa Birliği ile ilişkilerinde daha uyumlu ve normatif bir çizgiye yönelmesidir. Bu kapsamda, hukuk devleti, demokratik standartlar ve kurumsal şeffaflık alanlarında reform adımlarının atılması muhtemel görünmektedir. Dış politikada ise daha dengeli ve çok taraflı bir yaklaşımın benimsenmesi beklenmektedir. Bu durum, Macaristan'ın İsrail ile ilişkilerini yeniden tanımlaması ve Balkanlar'da daha tarafsız bir pozisyon geliştirmesi ihtimalini gündeme getirmektedir.

Sonuç itibarıyla, 12 Nisan seçimleri Macaristan'da salt bir iktidar değişimi olarak okunamaz; aksine bu süreç, siyasal sistemin yeniden yapılandırılmasına yönelik güçlü bir toplumsal iradenin tezahürü olarak değerlendirilmelidir. Orbán döneminin İsrail yanlısı ve Sırbistan merkezli dış politika yaklaşımının Balkanlar'daki kırılgan dengeler üzerindeki etkileri dikkate alındığında, yeni yönetimin daha ihtiyatlı ve dengeleyici bir strateji geliştirmesi bölgesel istikrar açısından kritik bir önem arz etmektedir. Bu bağlamda, Magyar liderliğindeki hükümetin hem iç politikada kurumsal reformları hayata geçirmesi hem de dış politikada daha kapsayıcı bir perspektif benimsemesi, Macaristan'ın gelecekteki konumunu tayin edecek temel unsurlar arasında yer alacaktır.